

Ticho House

Ticho House will feature a one-person exhibition by artist Khen Shish, including works from several new series, mostly ink and acrylic on paper. Shish examines what lies between the random and the intended, inspired to complement chance images. Most of the works were created in a process of duplication and copying, reminiscent of Rorschach tests.

Curator: Timna Seligman

"לזה בדיוק התכוונתי"

חן שיש בבית טיכו

בבית טיכו מוצגת תערוכת יחיד של חן שיש ובה עבודות חדשות מרביתן על נייר בשימוש של דיו וצבע אקריליק. חן שיש בוחנת את היחס שבין האקראי למכוון, כשבדימוי האקראי מוצאת שיש השראה להשלמת הדימוי. מרבית העבודות נוצרו בתהליך שכפול והעתקה המזכיר את מבחני ה"רורשך".
אוצרת התערוכה: תמנע זליגמן

אוצרת התערוכה: תמנע זליגמן

חן שיש נולדה בצפת ב-1970 והיא פעילה בזירת האמנות המקומית והבינלאומית מאמצע שנות ה-90. סגנונה האישי, החופשי והשרבוטי-משהו, ניכר כבר בעבודותיה המוקדמות על נייר, על בדים גדולים ובמיצבים. אף שהסגנון משרה תחושה של ספונטניות, העבודות מתכוננות בקפידה. באוצר המוטיבים שלהן יש ציפורים, לבבות, עלים-עיניים-דמעות, פנים ופרחים, כפי שאפשר לראות בכמה מן הציורים הגדולים המוצגים בתערוכה.

"לזה בדיוק התכוונתי" מציגה יצירות שצמחו משלוש השנים האחרונות, שראשיתן בקבוצה של עבודת קטנות המתמקדות בתהליך יותר מבדימוי. כתמים שחורים בצבע אקריליק - כמו כתמי הדיו של רורשך שנוצרים באמצעות קיפול הנייר - מתפשטים מן המרכז לצדדים, ושוליהם אינם מוגדרים. על הצורות המקריות הללו מוסיפה שיש עיטורי זהב או ענפי הדס שמבליטים את הדימויים שהיא רואה בתוך הכתמים ומעצימים אותם. כך היא עובדת עם המקרי ועם המכוון גם יחד.

סדרה נוספת של יצירות שצמחה מן הניסיונות בכתמי רורשך מזכירה את החושניות הברשנית המאפיינת את ציורי הפרחים בתקריב של הציירת האמריקנית גורגיה אוקיף. בעבודות אלה שיש מוסיפה על צבעי השחור והזהב צללים של אדום, כחול, צהוב, כתום, סגול וירוק, התוצאה אינטימית אך גם דקורטיבית יותר מציורי הכתמים השחורים החידתיים. הסיבה לכך נעוצה כנראה בצבעוניות העשירה

ובסימבוליות המינית הברורה המבוססת על דימויים משייר-השירים ועד תצלומי רוברט מייפלט'ורפ. כשמתבוננים בשתי הסדרות יחד, ברור לעין שהן תוצר של אותו תהליך: נסיינות מבוקרת המתמסרת לבלתי צפוי ולדימוי שהגירוי מעורר בתת-מודע. העבודות המוצגות כאן, העשירות והנוזריות גם יחד, מפתות במבט ראשון אך במבט ממושך יותר שואבות את המתבונן פנימה, למקום עמוק יותר שהוא לעיתים גם אפל.

הפסיכולוג השווייצר הרמן רורשך פיתח בראשית המאה ה-20 סדרה של עשרה כתמי דיו סימטריים, ככלי לניתוח האישי. סדרת העבודות "הזדמנות ליופי" והעבודות שנוצרו בעקבותיה הן בעלות מאפיינים דומים למבחני כתמי הדיו הקלסיים של רורשך. באלה ובאלה צורת הכתם אקראית ואינה ידועה עד שפותחים את הנייר המקופל שהדיו או הצבע התפשט עליו והכתם המוכפל מתגלה. זהו הצעד הראשון בעבודתה של שיש. לאחר מכן היא בוחנת את הכתם, מחפשת אחר דימוי שנוצר בתוכו ומשתמשת בו כנקודת מוצא למסעה האמנותית. גם אם התת-מודע מתערב במציאת הדימוי, המטרה אינה להגיע לתובנה פסיכולוגית. מרגע שהיא מוצאת השראה בתוך הכתם היא מדגישה את הדימוי ומבליטה אותה בנגיעות של זהב, בדיו צבעוני או בתוספת צבע שחור. מעתה והלאה היא חדלה מלהתייחס לצורתו האקראית של הכתם ומפליגה אל מעבר אליה.

האקראיות חשובה מאוד בעבודותיה של שיש, אך עם התפתחות הסדרה גדלה גם שליטתה של האמנית עליה וכוחה מופחת. בעשותה כך היא הולכת בעקבות מרסל דושאן, אנדרה מאסון ואמנים סוריאליסטיים אחרים שראו באקראיות חלק מן התהליך היצירתי וניצלו אותה לטובתו.

ענף ההדס או עלה ההדס, החוזרים ומופיעים בסדרה "הזדמנות ליופי", מפיחים חיים בציור הדומם על אף היותם בני-חלוף: הירוק העז דוהה לחום, והעלה מתייבש ונעשה פריך. שיש רואה בהדס 'מְקַנְטוּ מורִי', אזכור לעובדת היותנו בני-אלמוות. ההדס הוא גם חלק מזיכרונות הילדות שלה בעיר המקובלים צפת. אביה נהג לקשט את סוכת המשפחה באגודות של הדס. ההדס, שיש בו ריח ואין בו טעם, הוא אחד מארבעת המינים, וסמל לאלה שיש בהם מעשים טובים - אולי הפעילים החברתיים או ההומניסטים שוחרי המוסר בימינו - אך אין בהם תורה.

ההדס מלווה את שיש מן ההרים שבצפון ועד תל אביב שבשפלת החוף, מקום מגוריה היום. הוא גדל כגדר חיה ברחובות שהיא הולכת בהם מביתה ועד הסטודיו שלה והיא נוהגת לקטוף אותו בדרכה לשם. לא רק העלים משולבים בעבודותיה אלא גם ציוריהם, תצלומיהם, סריקותיהם והדפסותיהם. שכפולו החוזר של הצמח וצירופו לעבודות ולקירות הגלריה מוסיף עליהן את הממד השלישי.

כששיש החלה לצייר את העיניים דמויות העלה או לגזור את עיניה מתצלומי הדיוקן שלה ולצרפן לעבודותיה, לא נעשה הדבר בהשראת עלי ההדס. אבל בדיעבד, כשבוחנים את מכלול עבודתה, מגלים שצורת העלה מלווה את אוצר הסמלים שביצירתה מעלי הכותרת של הרקפת, דרך הדמעות, צורת העיניים ועד העלה עצמו.

כל העבודות בתערוכה הן מאוסף האמנית.

